

UDKAST - Politisk aftale om sikring af grundvandet i Slagelse Kommune

01-07-2020

Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalget har behandlet indsatsplan til beskyttelse af grundvandet i Slagelse Kommune. Planen sendes i høring med følgende bemærkninger:

I tillæg til udpegning af de boringsnære beskyttelsesområder, BNBO – ønsker Slagelse Kommune at udpege yderligere arealer i tilknytning til de Boringsnære beskyttelses områder, BNBO. Det gør vi med henblik på at beskytte grundvandet i de områder, hvor det dannes. Der er derfor udpeget områder – prioriterede indsatsområder – hvor det skønnes at grundvandet er 25 år om at nå frem til borerne. Området udgør ca. 100 hektar udover BNBO. (indsatsplanen side 19, ny formulering).

Indsatsen til at beskytte grundvandet tager udgangspunkt i BNBO'erne. Desuden lægger indsatsplanen op til, at der igangsættes en proces, der har til formål at beskytte grundvandet yderligere og dermed både begrænse erhvervsmæssig anvendelse af pesticider og dyrkning af arealer i de prioriterede indsatsområder.

De greb vi ønsker at gøre brug af, dækker over en lang række af initiativer, men det afgørende er et ønske om et højt ambitionsniveau i forhold til at sikre vores grundvand for fremtidens generationer, og et princip om frivillighed. Vi tror på, at der undervejs i den proces vi igangsætter nu, vil opstå muligheder, der dels tilgodeser den enkelte lodsejer, og dels bringer os nærmere et ambitiøst mål om at sikre rent grundvand.

I tillæg til de initiativer, der er beskrevet i indsatsplanen, vil vi pege på følgende:

1. Jordbytte/forpagtningsaftaler/opkøb af arealer

Med udgangspunkt i den proces, der er igangsat med varslet af påbud i BNBO'erne opstartes en proces, hvor der helt konkret og individuelt forsøges at finde løsninger, hvor jordfordeling, forpagtningsaftaler, opkøb af jord mv. undersøges.

Slagelse Kommune vil påtage sig – i et tæt samarbejde med de relevante aktører – at undersøge alle muligheder for at finde lokale løsninger. **Slagelse Kommune opretter en jordbank.** Vandværkerne skal således være indstillet på, at overtage de jorder der er omfattet til markedspris, hvis dette er relevant, og der ikke findes alternative løsninger, så som jordbytte eller forpagtningsaftaler mv.

Kan der aftales løsninger, der ligger i de prioriterede indsatsområder medtages disse, hvis der opstår muligheder herfor.

2. Øget overvågning

Som supplement til den overvågning, der allerede finder sted, fastlægger Slagelse Kommune i 2021 yderligere et lokalt overvågningsystem i områder hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for vandværkerne. Boringer skal sikre, at vi så tidligt som muligt varsles i forhold til, om der sker en nedsivning til grundvandet. Formålet med overvågningen er, at sikre, at vi har en vished for, at der – uanset godkendelsesprocedurer af pesticider – ikke findes pesticidrester over Miljøstyrelsens grænseværdier i grundvandet. Fortidens synder kan vi imidlertid ikke ændre på, så det er væsentligt at adskille nutidige pesticider fra fortidens pesticider. Nutidige pesticider skal forstås som pesticider, der anvendes i dag eller indtil for nyligt har været anvendt og dermed har været underlagt en restriktiv godkendelsesprocedure.

Hvis der i perioden finder rester af nutidens pesticider over de fastsatte grænseværdier, vil dette give anledning til, at vi må overveje om der skal indføres påbud og dermed ændre strategi. I forlængelse af denne aftale skal udarbejdes et overvågningsprogram, der tager højde for de ovenfor nævnte forhold.

Som udgangspunkt finansieres etablering og drift af overvågningsprogrammet af vandforbrugerne.

3. Omlægning af indvindingsindsatsen

Vandværkerne i Slagelse Kommune indvinder grundvand fra en lang række boringer. Langt den største del af grundvandet indvindes af SK forsyning, men en række private vandværker er også omfattet af indsatsplanen.

Det er målet, at Slagelse Kommunes indvinding af grundvand fremover sker via områder, der enten er braklagt eller hvor der er skov. En væsentlig parameter i denne aftale er derfor, at arbejdet med at etablere nye boringer intensiveres, samtidig med, at det undersøges, om der kan nedrosles på boringer, hvor der er forskellige udfordringer. Ligeledes skal der foretages en vurdering om de tilgængelige grundvandsressourcer anvendes mest hensigtsmæssigt.

Slagelse Kommune vil prioritere denne indsats og afsætte de nødvendige ressourcer samt presse på for at processen fremskyndes mest mulig.

Slagelse Kommune vil derfor i samarbejde med vandværkerne udarbejde en indvindingsstrategiplan, der peger på nye boringer eller på nedrosling/omlægning af boringer.

4. Evaluering af indsatsen

Indsatsen evalueres løbende med henblik på at give udvalget en status. I løbet af 2023 gennemføres en overordnet evaluering af arbejdet, hvor det vurderes om processen er i fremdrift. Det betyder, at der primo 2024 bliver mulighed for at træffe politisk beslutning om strategien, der er baseret på frivillighed skal fastholdes, eller om der er behov for at stramme op.

I evalueringen skal der redegøres for overvågningen, samt for om de mål, der er opsat i forhold til at tage jord ud af drift, er opnået i tilstrækkeligt omfang, og endelig skal den fornyede indvindingsindsats vurderes.

Viser evalueringen, at vi ikke findes rester af nutidens pesticider over de godkendte grænseværdier, samt at processen med udtagelse af landbrugsjord er i fremdrift, og at der er udsigt til, at en ny indvindingsplan medvirker til opnåelse af målet, er det forventningen af vi kan fastholde en strategi, der er baseret på frivillige aftaler og overvågning.

5. Proces

Ovenstående politisk aftale behandles på MPL udvalgs møde, samt på byrådsmøde i august 2020. Indsatsplanen tilrettes efterfølgende og sendes i høring på efterfølgende udvalgs og byrådsmøde. Den endelige indsatsplan forventes vedtaget primo 2021.